

Handläggare
Yasmine Ekman-Munir
Telefon: 08-50801682

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2023-02-23

Bryta socialt utanförskap hos unga

Yttrande över revisionsrapport nr 10/2022

Förvaltningens förslag till beslut

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens yttrande över revisionsrapporten och överlämna det till stadsrevisionen.

Sammanfattning

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har deltagit i stadsrevisionens granskning om att bryta socialt utanförskap hos unga. Förvaltningen ser positivt på att granskningen har genomförts, då den har belyst en viktig målgrupp som förvaltningen har haft fokus på under 2022.

Rekommendationerna som revisorerna givit till arbetsmarknads- och utbildningsnämnden anser förvaltningen är bra och kan vidareutveckla arbetet med unga vuxna som varken arbetar eller studerar.

Bakgrund

Stadsrevisionen har granskat om staden bedriver ett strukturerat och samordnat arbete för att bryta socialt utanförskap hos unga individer som varken arbetar eller studerar, så kallade Uvas. Granskningen har avgränsats till individer i åldersgruppen 16 till 29 år.

Granskningen omfattar arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör. Stadsrevisionen har skickat revisionsrapporten till arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör för yttrande senast den 31 mars 2023.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen individ och familj.

Ärendet

I rapporten redogör revisionen för resultat och bedömningar utifrån granskning av om staden bedriver ett strukturerat och samordnat arbete för att bryta socialt utanförskap hos unga. Granskningen har avgränsats till individer i åldersgruppen 16 till 29 år som varken arbetar eller studerar.

De granskade nämnderna har ansvar för olika delar inom det området, som delvis är lagreglerat.

Arbetsmarknadsnämndens arbete gentemot åldersgruppen 16-19 år styrs genom handlingsplanen för kommunens aktivitetsansvar för perioden 2022-2024 samt arbetsmarknadsnämndens reglemente som anger att nämnden är huvudansvarig för arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret enligt skollag (2010:800). Därutöver har arbetsmarknadsnämnden ett flertal riktade uppdrag och direktiv som rör gruppen Uvas. Exempelvis ska arbetsmarknadsnämnden arbeta för att Stockholm ska vara i framkant i Europa på att lotsa unga från utanförskap till nya jobb. Vidare ska nämnden särskilt prioritera ungdomar för att förebygga långvarigt utanförskap. Nämnden har huvudansvar för budgetuppdrag som riktar sig till åldersgruppen 16-29 år, och innefattar bland annat att i samverkan med utbildningsnämnden vidareutveckla arbetet med att etablera kontakt med elever i riskzonen under sista året i grundskolan eller på gymnasiet, för att erbjuda stöd att slutföra utbildningen eller i övergången från skola till arbetsliv. Utöver ovanstående finns ett uppdrag om att i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ”arbeta aktivt för att unga utan arbete eller studier återgår till gymnasiestudier eller annan sysselsättning, genom utökad uppsök utanför skolan samt verksamhet anpassad till unga som är i riskzon.”

Utbildningsnämnden ansvar för ungdomar som inte fullföljt gymnasiet inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret samt för att ge stöd och vägledning genom Skolslussen. Utbildningsnämndens formella ansvar för unga som varken arbetar eller studerar startar när ungdomen omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Det vill säga när ungdomen avbryter studier eller inte påbörjar gymnasiet efter att skolplikten upphört. I skollagen 15 kap § 15 finns en bestämmelse som reglerar information till hemkommun. När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen. Detsamma gäller om en elev utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning, ett tillägg som gjordes i skollagen 2015. I förarbetena, Prop 2013/14:191, beskrivs att syftet med rapporteringen är att ge kommunerna möjlighet att förbereda sig inför de eventuella avbrott som kan ske. Genom rapporteringen får kommunerna en ökad kunskap om de ungdomar med ogiltig frånvaro som går i skolor med andra huvudmän än hemkommunen.

Stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör ansvarar för socialtjänst som utgår från socialtjänstlagen. Det innebär ansvar och skyldigheter som har bäring på stadsdelsnämndernas arbete med Uvas. Till exempel medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra främja goda miljöer i kommunen samt genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden. På individnivå ska socialtjänsten svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det. Det finns inget uttalat uppsökande uppdrag för stadsdelsnämnderna riktat specifikt till gruppen Uvas. Däremot beskrivs i stadens handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret 2022-2024 att stadsdelsnämnderna ska erbjuda individuellt stöd och insatser utifrån lagstiftning inför eller parallellt med insatser inom arbetsmarknads- eller utbildningsförvaltningarna. Vidare ska stadsdelsnämndernas fritids- och fältverksamhet fungera som en samverkanspart i arbetsmarknadsnämndens lokala uppsökande arbete.

Granskningen har utgått från följande frågor:

- Finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning för arbetet?
- Hur kartläggs och identifieras målgruppens behov?
- Bedrivs ett strukturerat arbete för att möjliggöra rätt insats i rätt tid för individer i behov av stöd?
- Är det tydligt hur stadens verksamheter ska samverka internt respektive med externa aktörer för en god samordning kring individen?
- Visar uppföljning och analys vilka insatser och åtgärder som är verkningsfulla samt omhändertas slutsatserna?

Granskningens resultat

Granskningen visar att staden bedriver ett uppsökande arbete för att nå målgruppen och erbjuder insatser. Revisorernas bedömning är att stadens arbete är strukturerat och samordnat, men resultatet av arbetet når inte upp till kommunfullmäktiges målsättning om kraftigt reducera antalet individer som tillhör målgruppen Uvas. Revisorernas samlade bedömning för att uppnå kommunfullmäktiges mål är att det behövs betydande tillskott både av resurser och nya metoder. Revisorerna menar att staden bedriver ett brett uppsökande arbete till hela åldersgruppen i syfte identifiera och etablera kontakt med individer i behov av stöd. Fler unga behöver nås för att identifiera individer med riskfaktorer för ett socialt utanförskap. Revisorerna anser att staden erbjuder en mängd insatser för att komma i arbete eller studier. Samverkan inom staden fungerar i huvudsak väl även om utvecklingsområden finns. Exempel på utvecklingsområden är att nå och vidmakthålla kontakt med unga med neuropsykiatrisk problematik och psykisk ohälsa samt att ytterligare stärka samverkan med externa aktörer. Dokumentation och uppföljning av insat-

ser på grupp- och individnivå genomförs men metoder behöver utvecklas för att löpande följa upp individens utveckling.

Granskningen har även omfattat intervjuer och mejlkorrespondens med chefer och medarbetare inom verksamheter som arbetar med ekonomiskt bistånd, myndighetsutövning inom missbruk, barn och unga, mötesplatser samt socialpsykiatri.

Rekommendationer

Revisionskontorets samlade bedömning är att staden bedriver ett i huvudsak strukturerat och samordnat arbete för att bryta socialt utanförskap hos unga individer som varken arbetar eller studerar. Kommunfullmäktiges målsättning om att kraftigt reducera antalet unga individer som varken arbetar eller studerar nås dock inte. Statistik visar på en relativt liten minskning av andelen unga som tillhör gruppen Uvas under de senaste åren vilket indikerar att arbetet behöver utvecklas ytterligare. Stadens uppsökande verksamheter får kontakt med 25 till 50 procent av målgruppens individer beroende på åldersgrupp. Gruppen är heterogen och staden behöver tydliggöra strategier och arbetsformer för hur kontakt ska etableras med individer med olika riskfaktorer och hur resurser ska prioriteras mellan olika grupper inom gruppen Uvas. Vidare visar granskningen att arbetet med att vidareutveckla metoder för löpande uppföljning av arbetsmarknadsinsatser behöver fortsätta.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden rekommenderas att:

- Tydliggöra strategier och arbetsformer för hur kontakt ska skapas med individer med olika riskfaktorer för utanförskap och hur resurser ska prioriteras mellan olika grupper inom gruppen Uvas.

Arbetsmarknadsnämnden rekommenderas att:

- Fortsätta arbetet med att vidareutveckla metoder för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser för att löpande följa individens progress.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att granskningen har genomförts, då den har belyst en viktig målgrupp som förvaltningen har haft fokus på under 2022. Rekommendationerna som revisorerna givit till arbetsmarknads- och utbildningsnämnden anser förvaltningen är bra och kan leda till vidareutveckling av arbetet med Uvas.

En del i socialtjänstens utvecklingsarbete är deltagande i samordningsförbundet Stockholms stads projekt individual placement and support. Vilket innebär att socialtjänsten i Rinkeby-Kista erbjuder arbetslivsinriktad rehabilitering till personer från 18 år med riskfaktorer för långvarigt utanförskap som psykisk ohälsa och missbruk. Syftet är att deltagarna efter rehabiliteringen ska kunna återgå i ar-

bete på den öppna arbetsmarknaden.

Victoria Callenmark
tf. stadsdelsdirektör
Rinkeby-Kista stadsdelsförvalt-
ning

Abdi-Nur Isse
tf. avdelningschef
Rinkeby-Kista stadsdelsförvalt-
ning

Bilaga

Revisionsrapport nr 10/2022 – Bryta socialt utanförskap hos unga

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, tf. stadsdelsdirektör	2023-02-05
Abdi-Nur Isse, tf. avdelningschef	2023-01-30